

لزوم توجه پزشکان به "ادراکات نزدیک به مرگ" تجربه مرگ

ادراکات نزدیک به مرگ، جزو تجربیاتی است که توسط تعداد زیادی از بیماران در گوشه و کنار جهان گزارش شده‌اند.

ادراکات نزدیک به مرگ، جزو تجربیاتی است که توسط تعداد زیادی از بیماران در گوشه و کنار جهان گزارش شده‌اند. محققان کشور برای بررسی بیشتر این ادراکات و ارزیابی نیاز به توجه بیشتر به آن‌ها، پژوهشی را انجام داده‌اند.

به گزارش ایسنا، پژوهش‌های چند دهه اخیر بر روی بیمارانی که دچار ایست قلبی شده‌اند، حاکی از آن است که از هر هشت نفر بیمار، یکی از آن‌ها تجارب و مشاهدات غیر عادی، واضح و سازمان یافته‌ای را گزارش می‌کند که در ادبیات پژوهشی، به آن «تجربیات نزدیک به مرگ» یا اختصاراً NDE گفته می‌شود.

عناصر یا مؤلفه‌های پرتکرار تجارب نزدیک به مرگ شامل مشاهده تونل، رؤیت نور درخشان، احساس آرامش و سکون، دیدار با اقوام فوت شده و وجودهای معنوی، ورود به قلمروی جدید، احساس مواجهه با مرزی غیر قابل بازگشت، بازگشت عموماً ناخواسته به زندگی، مواجهه با دانشی فراگیر، مشاهده مکان‌هایی از جنس نور، رویدادهای زندگی و همچنین، تجربه خروج از بدن جنس نور هستند.

متخصصان عقیده دارند فارغ از این که تجارب نزدیک به مرگ حاوی چه عناصر و مؤلفه‌هایی باشند، حامل تغییرات عمیق و ماندگار فردی، معنوی، اجتماعی و جسمانی برای بیمار تجربه‌کننده هستند که چالش‌های جدی و مهمی را برای آن‌ها به دنبال خواهد داشت. از جمله این چالش‌ها، چگونگی پردازش، تجزیه و تحلیل و کنار آمدن با این تغییرات پایدار و عمیق است. علاوه بر این، پیامدهای ناشی از NDE، بیماران تجربه‌کننده را با احساسات قوی و در برخی موارد متناقضی روبه‌رو می‌کند. به عنوان مثال، بیمارانی که تجربه مثبت و خوشایندی داشته‌اند، ممکن است بعد از تجربه، دچار احساس گناه شدید شوند.

در رابطه با این موضوع گروهی از پژوهشگران دانشگاه شهید چمران اهواز، مطالعه‌ای را انجام داده‌اند که در آن به تبیین تجارب نزدیک به مرگ بیماران مواجه شده با ایست قلبی پرداخته شده است.

در این پژوهش، 9 نفر از افرادی که این تجربه را پشت سر گذاشته بودند، از طریق پرسش‌نامه و همچنین مصاحبه نیمه ساختار یافته، اطلاعات مورد نیاز محققین را فراهم کردند. این داده‌ها سپس به کمک روش‌ها و نرم‌افزارهای آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

بنا بر نتایج حاصله، اگرچه بر اساس تحقیقات قبلی بر روی عملکرد مغزی در طول ایست قلبی، بیشتر افرادی که از این وضعیت نجات یافته‌اند، هیچ تجربه‌ای در طول مدت بیهوشی به خاطر ندارند، با این حال، تعدادی از این افراد تجارب نامتعارفی را به خاطر دارند و گزارش می‌کنند.

بر این اساس، فرد تجربه‌کننده بعد از بازگشت به زندگی، تمایل دارد تجربه خویش را برای اطرافیان به خصوص پزشکان و پرستاران بازگو کند. با توجه به این موضوع، چگونگی واکنش اطرافیان به خصوص کادر پزشکی به صحبت‌های افراد تجربه‌کننده، می‌تواند مسیر درک NDE را در ادامه زندگی برای تجربه‌کنندگان دشوار یا تسهیل کند.

در این رابطه، علی‌نقی قاسمی نژاد جهرمی، پژوهشگر گروه روانشناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز و همکارانش می‌گویند: «یکی از مؤلفه‌های تجارب نزدیک به مرگ، مؤلفه‌های شناختی است که منعکس‌کننده تغییراتی در فرایندهای شناختی از جمله تغییر ماهیت زمان، مرور رویدادهای زندگی، تشدید حواس و ادراک ناگهانی دانشی خاص است. در پژوهش ما، برخی از شرکت‌کنندگان بیان کردند که در طول تجربه خویش، رویدادهای گذشته زندگی خود را طوری مشاهده کرده‌اند که گویی صحنه‌هایی از فیلمی است که درباره آن‌ها ساخته شده است.»

این محققان می‌افزایند: «از دیگر عناصر کم‌بسامد NDE، کسب دانش نامحدود است. تعداد کمی از تجربه‌کنندگان بیان می‌کنند که طی تجربه خویش، در وضعیتی از بینش و دانایی قرار گرفته‌اند که به صورت آنی پاسخ همه پرسش‌هایی

که در ذهن داشته اند را به صورت همزمان دریافت کرده اند!».

مجریان پژوهش فوق که یافته های خود را در مجله «تحقیقات کیفی در علوم سلامت» منتشر کرده اند، با توجه به این یافته ها توصیه می کنند: «به نظر می رسد لازم است آشنا کردن متخصصان احیا و کادر پزشکی با مطالعات صورت گرفته در مورد تجارب نزدیک به مرگ به ویژه نتایج پژوهش حاضر درباره عناصر NDE و همچنین، آموزش این متخصصان برای ارائه پاسخ های کمک کننده و یاری بخش هنگام مواجهه با بیماران تجربه کننده در دستور کار کادرهای درمانی قرار گیرد».

مجله «تحقیقات کیفی در علوم سلامت» که به انتشار این نتایج پرداخته است، متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است.